

MAMÍFERA

PUNT DE LACTÀNCIA EN COL·LECTIU

Informe de resultats i conclusions de l'enquesta i del taller participatiu

Direcció facultativa:

Ajuntament d'Abrera

Amb el suport de:

Generalitat de Catalunya
**Departament d'Igualtat
i Feminismes**

Realitzat per:

Equal Saree
<https://equalsaree.org/>
(+34) 60.241.17.78
Setembre de 2024

Índex

1. Introducció.....	1
2. Aspectes metodològics.....	2
3. Recull de resultats.....	5
4. Conclusions.....	13

1. Introducció

Mamífera. Punt de lactància en col·lectiu és una estructura circular de fusta especialment dissenyada per a la lactància en públic i en col·lectiu: un espai visible i segur, a la vegada que acollidor i equipat amb tots els suports necessaris per alletar i alimentar lactants. És un punt de trobada per mares, infants i famílies, un espai de joc i de divulgació, un refugi climàtic i molt més.

A Abrera ha estat instal·lada del 30 de juny al 19 de juliol, en horari d'11h a 20h (dilluns a divendres) i de 10h a 20h (cap de setmana) a la Piscina Municipal d'Estiu d'Abrera (Passeig de l'Església, 18).

Durant aquest període la instal·lació ha acollit diverses activitats relacionades amb la lactància i la criança, a més d'estar oberta a l'ús espontani en l'horari esmentat.

En aquest informe es relacionen els resultats de les activitats de la recerca participativa sobre la lactància i les cures a l'espai públic realitzades per Equal Saree en el marc de Mamífera, una enquesta digital i un taller participatiu.

2. Aspectes metodològics

2.1. Taller participatiu

Finalitat

El taller participatiu està enfocat a imaginar com hauria de ser un punt de lactància a l'espai públic des de l'experiència quotidiana de les persones que alleten i de les que acompanyen a les persones en període de lactància. L'objectiu és dissenyar criteris i propostes en relació amb les característiques que haurien de tenir els espais de lactància a l'espai públic d'Abrera i dels municipis de la comarca.

Estructura de la sessió

La sessió, de 1h 30' de durada, ha seguit el següent ordre:

- Explicació de la dinàmica per part de la dinamitzadora
- Es debaten els següents aspectes dels punts de lactància:
 - 1. Ubicació** (on hauria d'estar/en relació o pròxim a què?)
 - 2. Característiques** (com hauria de ser/quina materialitat/quina forma?)
 - 3. Facilitats i serveis** (què hauria de tenir/que hauria d'oferir?)
- Conclusions, avaluació i tancament

Convocatòria i assistència

La convocatòria ha estat realitzada per l'Ajuntament d'Abrera via correu electrònic i mitjans de comunicació municipals (pàgina web i xarxes socials). Així també, des d'Equal Saree s'ha fet difusió del projecte a través de les seves xarxes socials i via correu electrònic, amb especial èmfasis en arribar a les entitats de dones del Baix Llobregat.

El taller participatiu ha tingut lloc el **18 de juliol de 2024**, de 10:00 a 11:30 i han assistit **3 dones**, 2 de les quals van venir al taller acompanyades de les seves criatures.

Avaluació

L'avaluació s'ha realitzat a través d'un qüestionari general per a tota la programació de Mamífera. Dintre del formulari, cada persona podia escollir a quines activitats havia participat i fer-ne una valoració. El formulari d'avaluació s'ha facilitat en format digital i en paper.

2.2. Enquesta

Finalitat

Amb aquesta enquesta volem recollir l'opinió de les persones que han alletat (ja sigui donant el pit o a través de qualsevol altre mètode) i/o de les persones que han acompanyat el període de lactància principalment en 3 aspectes:

- Com s'han sentit alletant i/o acompanyant en l'alletament a l'espai públic.
- Quines son les principals dificultats que han trobat.
- Com es podrien millorar els espais públics i els seus elements per facilitar la lactància.

Estructura de l'enquesta

L'enquesta, realitzada mitjançant un formulari online, contenia les següents preguntes:

Com haurien de ser els punts de lactància a l'espai públic?

Amb aquesta enquesta volem recollir l'opinió de les persones que han alletat (ja sigui donant el pit o a través de qualsevol altre mètode) i/o de les persones que han acompanyat el període de lactància. Les vostres experiències serviràn per definir com haurien de ser en el futur els espais de lactància a l'espai públic.

1. Quina és la teva relació amb la lactància?

Selecciona totes les que corresponin.

- Estic alletant actualment (donant el pit o a través de qualsevol altre mètode)
- He alletat en els últims 10 anys
- Vaig alletar fa més de 10 anys
- Estic embarassada actualment
- Estic acompanyant la lactància d'una altra persona actualment
- He acompanyat la lactància d'una altra persona en els últims 10 anys
- Vaig acompanyar la lactància d'una altra persona fa més de 10 anys

2. Amb quin gènere t'identifiques?

Marca solo un óvalo.

- Femení
- Masculí
- No binari

3. Quina edat tens?

Marca solo un óvalo.

- De 16 a 25 anys
- De 26 a 35 anys
- De 36 a 50 anys
- De 51 a 65 anys
- De 66 a 80 anys
- Més de 80 anys

4. Lloc de naixement:

Marca solo un óvalo.

- Província de Barcelona
- Resta de Catalunya
- Resta d'Espanya
- Resta d'Europa
- Altre lloc d'Amèrica, Àsia, Àfrica o Oceania

5. Alletant/alimentant/accompanyant a la persona que alleta a l'espai públic m'he sentit

6. Les principals dificultats que he trobat són

7. Per sentir seguretat, confort i suport, l'espai públic hauria de ser, estar o tenir

Difusió i participació

La difusió de l'enquesta ha estat realitzada per l'Ajuntament d'Abrera via correu electrònic i mitjans de comunicació municipals (pàgina web i xarxes socials). Així també, des d'Equal Saree s'ha fet difusió de l'enquesta a través de les seves xarxes socials i via correu electrònic, amb especial èmfasis en fer participar a les entitats de dones d'Abrera.

L'enquesta ha estat oberta entre el 30 de juny i l'1 d'agost de 2024. A l'enquesta han participat un total de **9 persones**. El 100% s'identifiquen amb el gènere femení, el 88,89% estaven alletant en el moment de respondre a l'enquesta i l'11,11% havia alletat en els últims 10 anys. La totalitat de participants a l'enquesta tenen entre 26 i 50 anys. El 44,45% tenen entre 26 i 35 anys i el 55,55% tenen entre 36 i 50 anys. El 77,78% de les participants son nascudes a la província de Barcelona, el 22,22% a una altra província de Catalunya i el 11,11% a una altra comunitat autònoma d'Espanya.

F2. Enquesta Com haurien de ser els punts de lactància a l'espai públic?.

Com haurien de ser els punts de lactància a l'espai públic?

equal saree

Amb el suport de:
Generalitat de Catalunya
Departament d'igualtat i Feminitats

F3. Material de difusió de l'enquesta amb QR escanejable.

3. Recull de resultats

3.1. Taller participatiu

Desenvolupament de la sessió

Un cop han arribat les persones participants, l'equip d'Equal Saree s'ha presentat, ha donat la benvinguda i explicat els aspectes clau del projecte: antecedents, objectius i activitats participatives programades en el marc de l'espai Mamífera a Abrera. Seguidament, s'ha explicat la dinàmica del taller participatiu, el qual -tenint en compte el nombre de participants- s'ha desenvolupat dins d'un mateix grup de treball. A continuació, s'ha facilitat la pluja d'idees a partir d'un seguit de preguntes i reflexions enfocades a imaginar les característiques que haurien de tenir els espais de lactància a l'espai públic d'Abrera i dels municipis de la comarca, tenint en compte la seva ubicació i proximitat, característiques físiques i ambientals i serveis i facilitats. Les aportacions han estat recollides per l'equip de facilitació, amb el suport d'un panell. Finalment, s'han posat en comú les principals conclusions i s'ha convidat a participar i difondre l'enquesta.

F4. Taller participatiu Com haurien de ser els espais de lactància en col·lectiu?.

Resultats

Durant el debat es van tractar 4 temes principals, en els quals s'agrupen les propostes a continuació: Importància i projecció del projecte, Ubicació i proximitat en relació a altres equipaments i serveis del municipi, Característiques físiques i ambientals de l'espai de lactància, Facilitats i serveis que hauria de contenir.

Importància i projecció

En primer lloc, es destaca la necessitat de **poder ocupar l'espai públic donant protagonisme als infants i les famílies**. És important comptar amb espais adaptats per poder **fer tribu, cuidar i rebre cures**, que trenquin amb el normatiu i on tothom sigui benvingut. És necessari que la **diversitat de famílies, maternitats i lactàncies** se sentin benvingudes.

En concret, el format del projecte Mamífera és un **espai potencial per a la creació i trobada de grups de lactància**. Mamífera és un espai que permet **aprendre mútuament** de les experiències d'altres, per exemple tot allò relacionat als **canvis en el cos de les dones**.

Es considera important que **les embarassades i les seves famílies puguin participar de l'espai** perquè coneguin tot el relacionat amb la lactància i postpart a través de les vivències d'altres persones.

Des de l'Ajuntament d'Abrera remarquen que el programa d'activitats s'ha plantejat amb aquesta mirada i ha ofert activitats per l'embaràs, el postpart i la lactància. La calor ha tingut un impacte negatiu en la participació de les embarassades, ja que cap embarassada ha pogut participar a les activitats.

Ubicació i proximitat

Com a idea general, es proposa que l'espai o punt de lactància estigui en **emplaçament a l'aire lliure i públic**, com podria ser un parc, que es pugui **relacionar amb verd** i que estigui **a prop d'un lavabo públic**.

Caldria considerar el risc de vandalisme a l'hora de pensar en una ubicació, amb la possibilitat de **que es pugui tancar a la nit**.

En concret **a Abrera**, el **parc de l'Església** i el **parc de l'Estació** són potencials llocs que podrien acollir un punt de lactància perquè estan envoltats de verd. També, **a prop de l'escola Bressol**, tenint en compte que hi ha mares que hi porten a altres criatures, o **al costat de la Biblioteca**.

Garantir que es faci un ús adequat de l'espai és un dels principals reptes, **cal garantir la vigilància formal i informal**.

Característiques físiques i ambientals

La fusta és un material que **es valora molt positivament** pel punt de lactància. Es proposa repensar el disseny del **banc** (o d'una part) per

incorporar un element per aixecar els peus, que alhora podria estimular als nadons a gatejar i pujar. També es proposa **millorar el respall** perquè sigui més confortable, potser **incloure-hi un teixit encoixinat**. Es valora la possibilitat de comptar amb **calaixos sota els bancs**, per guardar els coixins de lactància, elements lúdics o altres.

El **canviador** hauria d'incloure una **materialitat tova**, tot i que cada persona porta el seu canviador, seria més còmode recolzar al nadó sobre una superfície més tova. Es valora la possibilitat d'incloure **tovalloletes i un punt d'aigua per beure**, però el manteniment i la seguretat del material disponible és un aspecte a considerar. Una possible solució seria comptar amb una màquina expenedora de bolquers, tovalloletes i ampolles d'aigua, així com ja existeixen les màquines expenedores de preservatius i compreses. També es podria situar a prop d'una font d'aigua potable.

Es proposa comptar amb **elements lúdics per nadons**, de posar i treure, com per exemple Materials Pikler i de moviment lliure. De les bigues de la coberta es podrien penjar elements estimulants com teles tipus Waldorf i un mòbil de fusta i petxines. Es considera important **tenir en compte el punt de vista dels nadons** durant el disseny de l'espai.

Hauria de comptar amb una **il·luminació general i funcional** i d'un altre tipus que sigui més **decorativa i estimulant**, per exemple garlandes de llums. Es

desitja que la il·luminació **doni calidesa, confort i una sensació de domesticitat**, és important **que no sigui directa**. L'energia elèctrica podria ser captada a través de **plaques solars instal·lades a la coberta**.

Es recomana que els **endolls** haurien d'estar **a una alçada adequada** perquè les criatures que ja gategen no puguin manipular-los.

Facilitats i serveis

Es proposa que hi hagi **activitats recurrents** durant tot l'any, en dies establerts, i també dies d'ús lliure per **usos quotidians i espontanis**.

Es proposa comptar amb una **BiblioTeta** amb llibres relacionats amb la maternitat, entre d'altres i organitzar **xerrades** sobre lactància.

Per donar suport a certs tipus d'activitats, es proposa comptar amb una **pantalla on projectar**, que es pugui baixar i pujar. Es proposa comptar amb un **panell d'anuncis** que es pugui tancar, per fer difusió de la programació d'activitats. És important que la gent vegi que passen coses al punt de lactància.

Hauria de ser un **punt de trobada de les diferents propostes territorials en relació amb la lactància**. Cal que tots els agents que treballin en aquesta línia (Ajuntament, entitats) coneguin el projecte i hi participin.

Avaluació

El formulari d'avaluació, a banda de recollir dades sobre el perfil de participació, demanava valorar el seu grau de satisfacció sobre l'activitat segons un barem de 4 punts:

1. Insatisfet/a
2. Millorable
3. Satisfet/a
4. Excel·lent

Perfil de les persones que han participat a l'avaluació

S'han recollit les valoracions de **3 persones** participants al taller. El **100%** de les persones que han respost a l'avaluació **s'identifiquen amb el gènere femení**. Una de les participants té entre 26 a 35 anys d'edat i les altres dues no han respost aquesta pregunta. Una de les participants ha vingut a l'activitat acompanyada d'un infant i d'una altra persona adulta. La resta de participants no han respost a aquestes preguntes.

Valoració de l'activitat

El **100% de les participants** que han respost el formulari d'avaluació han valorat el taller amb la **puntuació màxima: Excel·lent** (4 punts). Una de les persones que ha respost al formulari d'avaluació ha deixat el següent comentari: "Que es portin a terme més activitats com aquesta més sovint".

F5. Activitat en el marc de la programació de Mamífera a Abrera.

3.2. Enquesta

Resultats de l'enquesta

Sobre la sensació de benestar o malestar alletant a l'espai públic, la majoria de respostes han estat positives, tot i que a les respostes apareixen alguns punts en relació a la potencial hostilitat de l'entorn, tant físic com social. En concret, aquestes han estat les respostes obtingudes:

Alletant a l'espai públic m'he sentit:

- Observada (1)
- Bé (1)
- No he tingut mai cap problema (1)
- Alletant (2)
- Què estic sent transgressora perquè alleto en qualsevol lloc i qualsevol moment. A vegades penso que algú em vindrà a dir alguna cosa però ho intento fer amb la màxima naturalitat (1)
- Respectada. He trobat mirades tendres cap a mi i el meu nadó (1)
- Còmoda i tranquil·la (1)
- Lliure i amb naturalitat en la majoria dels casos, però fent un exercici de revisió de l'entorn per si aquest era amable o podia percebre'l hostil o poc sensible, sobretot a l'anar sola amb la meva criatura (1)

Les participants han descrit les següents dificultats a l'hora d'alletar a l'espai públic:

- La manca d'espais i llocs confortables on poder seure per alletar i que aquests estiguin a l'ombra.
- La manca de llocs per seure que s'adaptin a la posició per alletar adequadament, especialment a l'inici de l'alletament.
- La por a la crítica social.
- Les mirades desaprovadores i els comentaris increpants.
- Els espais que no estan suficientment nets.
- La roba de vegades no acompanya gaire.

Per sentir seguretat, confort i suport, l'espai públic hauria de ser, estar o tenir:

- Intimitat, tranquil·litat i comoditat.
- Estar a una temperatura adient / Climatització.
- Espais protegits del vent i del fred.
- Espais públics coberts on poder alletar / Mobiliari o espai parcialment cobert per tenir més privacitat.
- Ombreig / espai fresc sense sol directe (sobretot a l'estiu).
- Espai on poder seure.
- Mobiliari còmode.
- Estar al costat de parcs infantils per si hi ha germans/es o amics/gues.
- Un punt d'aigua potable.
- Pels que fan biberó, alguna manera d'escalfar.

- Sales confortables als edificis públics / Espais còmodes per seure a l'aire lliure.
- Sobretot falten canviadors de bolquers a l'espai públic.
- Poc soroll de cotxes/obres/persones.
- Visibilitzar amb freqüència i naturalitat l'al·letament en l'espai públic amb espais amables i confortables per a tal efecte (no amagats ni apartats).
- Diversos espais d'al·letament.

F6. Activitat en el marc de la programació de Mamífera a Abrera.

4. Conclusions

A partir dels resultats del taller participatiu i de l'enquesta sobre lactància i espai públic, podem extreure les següents conclusions.

Les dones que alleten o han alletat en els darrers 10 anys a Abrera s'han sentit majoritàriament respectades i tranquil·les a l'hora de fer-ho a l'espai públic. No obstant, algunes participants a l'enquesta diuen haver-se sentir observades o tenir la sensació d'estar alerta a possibles comentaris aliens, a la manca de sensibilitat o una sensació de certa inseguretat cap a un potencial entorn hostil. També comenten haver de fer un exercici de transgressió. Per tant, tot i sentir-se generalment bé alletant a l'espai públic hi ha un cert grau de tensió que tindria a veure amb aspectes psicològics i socials.

Com a principals dificultats que les dones troben a l'hora d'alletar a l'espai públic s'esmenten tant factors urbans com socials. Pel que fa als factors urbans, es descriu una manca d'espais confortables i adaptats a la lactància on poder seure i que aquests estiguin a l'ombra així com el fet de no trobar espais suficientment nets on alletar. També troben a faltar canviadors de bolquers a l'espai públic.

Pel que fa als aspectes socials es descriu la por a la crítica social, les mirades desaprovadores i els comentaris increpants.

En aquest sentit les dones destaquen la necessitat de poder ocupar l'espai públic donant protagonisme als infants i les famílies i de comptar amb espais de cures que potenciïn l'intercanvi i la creació de vincles i que acullin la diversitat de famílies, maternitats i lactàncies, des de l'embaràs fins al postpart i la lactància. La lactància a l'espai públic s'hauria de visibilitzar amb freqüència i naturalitat amb espais amables i confortables per a tal efecte (no amagats ni apartats).

Per sentir seguretat, confort i suport a l'hora d'alletar a l'espai públic, aquest hauria de garantir intimitat, tranquil·litat i comoditat.

Els punts de lactància haurien d'estar idealment emplaçats en un espai públic a l'aire lliure, en relació amb verd i a prop d'un lavabo públic. Idealment al costat de parcs infantils o d'equipaments freqüentats per famílies amb infants petits, com les escoles bressol o les biblioteques. Hi hauria d'haver diversos espais en un mateix municipi. Garantir que es faci un ús adequat de l'espai és un dels principals reptes, cal garantir la vigilància formal i informal i valorar la possibilitat que es pugui tancar de nit.

Haurien de ser espais a l'ombra i sense sol directe (sobretot a l'estiu), coberts i protegits del vent i del fred i a una temperatura adient (es valora la

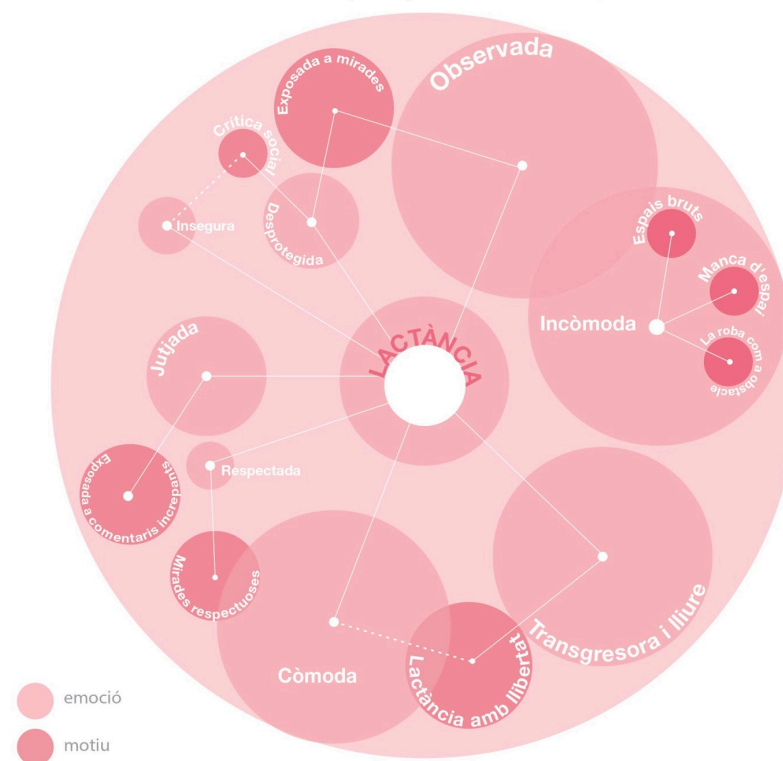
possibilitat de climatització). També haurien de ser espais silenciosos. Haurien de comptar amb mobiliari còmode per seure, amb un disseny adequat per alletar i amb elements que permetin modular el grau de privacitat que cada dona desitja. També es valora la possibilitat de comptar amb espais de guardat i magatzematge. La fusta és un material que es valora molt positivament. Hauria de comptar amb espai de canviador de bolquers amb materialitat tova, dispensador de tovallolletes i bolquers i un punt d'aigua per beure o bé situar-se a prop d'una font pública. També amb algun sistema per escalfar líquids/menjar. Es proposa que compti amb elements lúdics per nadons, que poden ser de posar i treure i un espai de BiblioTeta. També amb elements de suport per a activitats que hi puguin tenir llocs com una pantalla/projector i un panell d'anuncis.

Els espais de lactància a l'espai públic han de comptar amb una il·luminació general i funcional i a la vegada que garanteixi calidesa, confort i una sensació de domesticitat. És important que la llum no sigui directa. L'energia elèctrica podria ser captada a través de plaques solars instal·lades a la coberta. Els endolls han de situar-se a una alçada adequada per evitar que puguin ser manipulats pels nadons/infants.

En relació als serveis que hauria d'oferir, es proposa comptar amb activitats periòdiques programades combinades amb l'ús espontani quotidià. L'espai hauria de funcionar com un punt de trobada i difusió en relació a la lactància

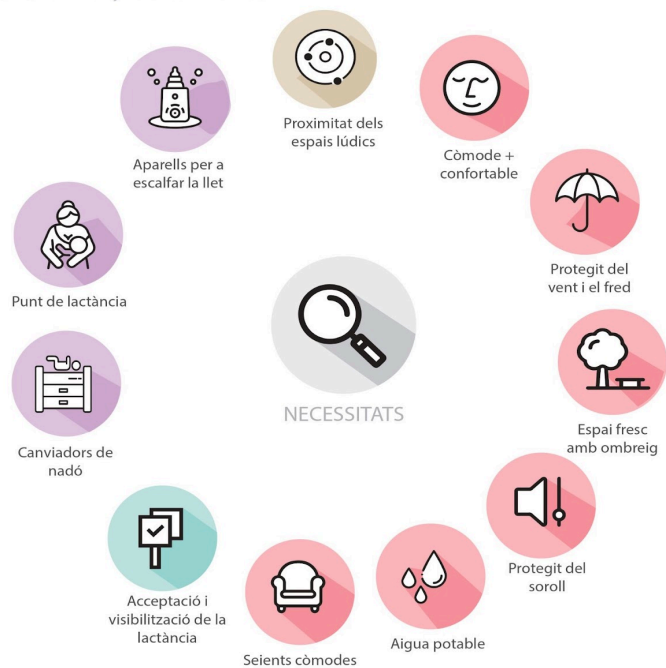
on es puguin implicar diferents agents de la ciutadania, les entitats i l'administració pública.

Alletant/alimentant/acompanyant a la persona que alleta a l'espai públic m'he sentit:

F7. Diagrama de conclusions: Diagnosi de Mamífera a Abrera.

Per sentir seguretat, confort i suport, l'espai públic hauria de ser, estar o tenir:

AUTONOMIA

CONFORT

XARXA QUOTIDIANA

PARTICIPACIÓ

F8. Diagrama de conclusions: Propostes i necessitats de Mamífera a Abrera.